

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu u sastavu: predsjednik Mirsad Ćeman, potpredsjednice Valerija Galić i Angelika Nussberger i sudije Helen Keller, Ledi Bianku, Marin Vukoja i Larisa Velić, na sjednici održanoj 2. jula 2026. godine, u predmetu broj **AP-545/25**, rješavajući apelaciju **R. B.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. stav (3) tačka h) i stav (4), člana 57. stav (2) tačka a) i člana 58. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 94/14, 47/23 i 41/24), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **R. B.** podnesena protiv Rješenja Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj 64 0 Pr 071299 24 Zmž 2 od 6. decembra 2024. godine, u odnosu na navode o povredi prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **R. B.** podnesena protiv Rješenja Kantonalnog suda u Širokom Brijegu broj 64 0 Pr 071299 24 Zmž 2 od 6. decembra 2024. godine, u odnosu na navode o povredi prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i prava na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog toga što je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

OBRAZLOŽENJE

1. R. B. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Posušja, koju zastupa Emir Karača advokat iz Sarajeva, podnijela je 5. februara 2025. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Kantonalnog suda u Širokom Brijegu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 64 0 Pr 071299 24 Zmž 2 od 6. decembra 2024. godine i Rješenja Općinskog suda u Širokom Brijegu (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 64 0 Pr 071299 24 Zm 2 od 22. novembra 2024. godine.

2. Rješenjem Općinskog suda broj 64 0 Pr 071299 24 Zm od 4. novembra 2024. godine utvrđeno je da je na način bliže opisan u izreci rješenja apelantica počinila radnje nasilja u porodici iz člana 7. stav (2) tač. 1), 2), 4) i 5) Zakona o zaštiti od nasilja u porodici FBiH (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti od nasilja) prema D. B. (u daljnjem tekstu: apelantičin bivši suprug) i I. Z. (u daljnjem tekstu: zaručnica apelantičinog bivšeg supruga) te su apelantici izrečene precizirane zaštitne mjere. Međutim, Rješenjem Kantonalnog suda broj 64 0 Pr 071299 24 Zmž od 12. decembra 2024. godine uvažena je apelantičina žalba, prvostepeno rješenje je ukinuto i predmet je vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak. U obrazloženju rješenja, Kantonalni sud je naveo da shodno odredbi člana 6. Zakona o zaštiti od nasilja, porodicu, između ostalog čine, bračni i vanbračni partneri i njihova djeca, srodnici, staratelji i štićenici, hranitelji i hranjenici, te bivši bračni i vanbračni partneri i njihova djeca. Kantonalni sud je obrazložio da zaručnica apelantičinog bivšeg supruga nije član apelantičine porodice u smislu citirane zakonske odredbe, pa, stoga, ni osoba prema kojoj se mogu počiniti radnje nasilja u porodici iz člana 7. Zakona o zaštiti od nasilja.

3. Rješenjem Općinskog suda broj 64 0 Pr 071299 24 Zm 2 od 22. novembra 2024. godine, donesenim u ponovnom postupku, utvrđeno je da je na način bliže opisan u izreci rješenja apelantica počinila radnje nasilja u porodici iz člana 7. stav (2) tač. 1), 2), 4) i 5) Zakona o zaštiti od nasilja. Apelantici je izrečena zaštitna mjera zabrana približavanja, uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju-njenog bivšeg supruga u bilo kojem mjestu na udaljenosti od 50 m, te zaštitna mjera obaveznog psihosocijalnog tretmana u trajanju od jedne godine od dana donošenja rješenja.

4. U obrazloženju rješenja, Općinski sud je naveo da je Policijska uprava Posušje, kao ovlašteni organ, podnijela zahtjev da se apelantici izreknu zaštitne mjere, te da je dostavila materijalne dokaze i to dvije prijave nasilja, službenu zabilješku, zapisnik o saslušanju svjedoka - apelantičinog bivšeg supruga, zapisnik o ispitivanju svjedokinje (zaručnice apelantičinog bivšeg supruga), te zapisnik o apelantičinom ispitivanju. U vezi s tim, ukazao je da iz navedenih materijalnih dokaza proizlazi da je

apelantica na gradskom groblju, verbalno napala zaručnicu njenog bivšeg supruga, te da je tom prilikom udarala bivšeg supruga koji ih je razdvajao, a nakon toga je bivšem suprugu slala SMS poruke i prijetila da će primijeniti silu i prouzrokovati ozbiljnije posljedice. Imajući u vidu sadržinu radnji nasilja i njihove posljedice u odnosu na žrtvu nasilja, Općinski sud je zaključio da je neophodno izreći predloženu zaštitnu mjeru približavanja žrtvi nasilja-apelantičinom bivšem suprugu. Dalje je sud obrazložio da je apelantici neophodno izreći zaštitnu mjeru obaveznog psihosocijalnog tretmana budući da je od bivšeg supruga razvedena četiri godine, te da je nužno da apelantica prihvati da on svoj život može organizovati po svom izboru, a ne na način na koji njoj odgovara. Naime, ocijenio je da je navedena zaštitna mjera neophodna radi otklanjanja uzroka nasilničkog ponašanja, te kako bi se na apelanticu uticalo da popravi svoje ponašanje i da u buduću donosi racionalne odluke u vezi sa svojim postupcima. Imajući u vidu hitnost postupka, te činjenično stanje koje je utvrdio na osnovu podnesenih dokaza, Općinski sud je naveo da je odluku donio van usmenog pretresa bez potrebe da apelanticu pozove putem nadležne policijske uprave.

5. Rješenjem Kantonalnog suda broj 64 0 Pr 071299 24 Zmž 2 od 6. decembra 2024. godine odbijena je apelantičina žalba i potvrđeno je prvostepeno rješenje. U obrazloženju rješenja, Kantonalni sud je naveo da u smislu odredbe člana 7. Zakona o zaštiti od nasilja, nasilje u porodici postoji ako postoji osnov sumnje da su učinjene radnje kojima član porodice nanosi, između ostalog, fizičku, psihičku bol, kao i prijetnje koje izazivaju strah od fizičkog ili psihičkog bola kod drugog člana porodice. U vezi s tim, obrazloženo je da je prvostepeni sud, na osnovu provedenih dokaza, pravilno zaključio da je apelantica prema bivšem suprugu počinila radnje nasilja u porodici, te da je o tome dao detaljno i jasno obrazloženje, koje u cijelosti prihvata i taj sud. Osim toga, ocijenio je neosnovanim apelantičine navode da joj je onemogućeno da se izjasni o navodima prijave budući da je saslušana pred PU Posušje. Kantonalni sud je, takođe, obrazložio da je provođenje vještačenja prilikom izricanje zaštitne mjere psihosocijalnog tretmana potrebno samo ukoliko je mišljenje vještaka neophodno za donošenje odluke shodno odredbi člana 19. stav (2) Zakon o zaštiti od nasilja u porodici FBiH, što u konkretnom slučaju nije bilo neophodno.

6. Apelantica se pozvala na povredu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), prava na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije i prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U suštini, apelantica ponavlja navode koje je iznosila i tokom postupka pred redovnim sudovima, te smatra da su redovni sudovi pri donošenju osporenih odluka pogrešno utvrdili činjenično stanje i pogrešno primijenili

relevantne propise. U vezi s tim, apelantica naročito ističe da zaručnica njenog bivšeg supruga nije njena porodica, te kako je radnje preduzela prema njoj, a ne prema bivšem suprugu, nije joj ni mogla biti izrečena zaštitna mjera. Pri tome, navodi da je nije isprovociralo to što je srela bivšeg supruga sa njegovom zaručnicom, nego što je nju vidjela na grobu njegovih roditelja. Smatra da joj zbog toga nije ni mogla biti izrečena mjera obaveznog psihosocijalnog tretmana. Apelantica navodi da njen bivši suprug živi u R. Hrvatskoj, ali da povremeno dolazi u BiH, te da u tom slučaju zabrana prilaska njenom bivšem suprugu na 50 m u bilo kom mjestu podrazumijeva da ona mora, da ne bi kršila mjeru zabrane, napustiti njihovu zajedničku kući, koja je apelantičin dom, i prostorije njihove zajedničke firme u koje njen bivši suprug povremeno dolazi.

7. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. stav (3) tačka h) i stav (4) Pravila Ustavnog suda.

Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

b) Ustavni sud takođe ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

Član 18. stav (3) tačka h) i stav (4) Pravila Ustavnog suda glasi:

(3) Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

h) apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom;

(4) Ustavni sud će odbaciti apelaciju kao očigledno (prima facie) neosnovanu kada utvrdi da ne postoji opravdan zahtjev stranke u postupku, odnosno da predložene činjenice ne mogu opravdati tvrdnju da postoji kršenje prava zaštićenih Ustavom i/ili kada se za stranku u postupku utvrdi da ne snosi posljedice kršenja Ustavom zaštićenih prava, tako da je ispitivanje merituma apelacije nepotrebno.

Relevantni propisi

8. **Zakon o zaštiti od nasilja u porodici** („Službene novine Federacije BiH“ br. 20/13 i 75/21) u relevantnom dijelu glasi:

Član 6. stav (1) tačka 4)

Pojam porodice i odnosi u porodici

Porodicu, u smislu ovog zakona, čine:

4) bivši bračni i vanbračni partneri i njihova djeca (zajednička ili iz ranijih zajednica) i njihovi roditelji, uključujući očuha i maćehu.

Član 9. stav (1) tačka 2) i 4)

Vrste zaštitnih mjera

Učiniocima nasilja u porodici izriču se sljedeće zaštitne mjere:

2) zabrana približavanja žrtvi nasilja,

4) obavezan psihosocijalni tretman,

Dopustivost *ratione materiae*- u odnosu na navode o povredi prava na pravično suđenje

9. Apelantica smatra da joj je osporenim rješenjima povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije. U vezi s tim ukazuje na kršenje prava na odbranu. Međutim, Ustavni sud podsjeća da, prema praksi Ustavnog suda, postupak izricanja zaštitnih mjera u skladu s odredbama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici ne uživa garancije prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije. Naime, Ustavni sud je, primjenom tzv. *Engelovih kriterija* koje je utvrdio Evropski sud za ljudska prava (vidi *Engel i dr. protiv Holandije*, presuda od 8. juna 1976. godine, predstavka br. 5100/71 i dr., tač. 80–83; u daljnjem tekstu: Evropski sud), zaključio da je postupak koji je propisan Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici *lex specialis* i *sui generis* postupak u kojem redovni sud ne utvrđuje krivičnu ili prekršajnu odgovornost nasilnog lica za nasilje u porodici niti nivo osnovane sumnje, već redovni sud na osnovu sveukupnog dojma zaključuje da su se desile „radnje nasilja“ (uz ispunjenje zakonskih uslova), zbog čega donosi rješenje o zaštitnim mjerama. Karakter zaštitnih mjera je više preventivan (u smislu generalne i specijalne prevencije) nego represivan. Stoga je zaključeno da redovni sud u takvom postupku ima veliku slobodu u odlučivanju o izricanju zaštitne mjere koja je opravdana ciljem, odnosno činjenicom da je suština izricanja zaštitne mjere sprečavanje nasilja, a ne sankcionisanje počinioca (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-2813/13 od 12. februara 2014. godine, tač. 14.–20. i odluke o dopustivosti br. AP-4355/19 od 8. jula 2021. godine, tačka 18. i AP-3754/21 od 16. decembra 2021. godine tačka 9., objavljene na www.ustavnisud.ba). Dovodeći u vezu navedeno sa konkretnim predmetom, Ustavni sud zaključuje da su apelacioni navodi o povredi prava na pravično suđenje *ratione materiae* inkompatibilni sa Ustavom Bosne i Hercegovine.

Dopustivost *prima facie* – u odnosu na navode o povredi prava na privatni i porodični život, dom i prepisku i prava na imovinu

10. Ustavni sud podsjeća da u fazi ispitivanja dopustivosti predmeta mora utvrditi, između ostalog, i jesu li ispunjeni uslovi za meritorno odlučivanje koji su nabrojani u članu 18. stav (4) Pravila Ustavnog suda. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da, prema vlastitoj praksi i praksi Evropskog suda, apelant mora navesti povredu svojih prava koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine i te povrede moraju djelovati vjerovatno. Apelacija je očigledno neosnovana ukoliko joj manjkaju *prima facie* dokazi koji s dovoljnom jasnoćom pokazuju da je navedena povreda ljudskih prava i sloboda moguća (vidi Evropski sud, *Abedin Smajić protiv Bosne i Hercegovine*, odluka od 16. januara 2018. godine, predstavka broj 48657/16, tačka 43, *Khudunts protiv Azerbejdžana*, odluka od 26. februara 2019. godine, predstavka broj 74628/16, tačka 32, te Ustavni sud, Odluka o dopustivosti broj AP-156/05 od 18. maja 2005. godine, tačka 9, dostupna na www.ustavisud.ba), te ako činjenice u odnosu na koje se podnosi apelacija očigledno ne predstavljaju kršenje prava koje apelant navodi, tj. ako apelant nema „opravdan zahtjev“ (vidi Evropski sud, *Mezotur-Tiszazugi Vizgazdalkodasi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, predstavka broj 5503/02, tačka 21. i *Dumlu protiv Turske*, odluka od 20. aprila 2021. godine, predstavka broj 65159/17, tačka 27), kao i kada se utvrdi da apelant nije „žrtva“ kršenja prava zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine (vidi Evropski sud, *Spasoje Lukić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, odluka o dopustivosti od 18. novembra 2008. godine, predstavka broj 34379/03).

11. U vezi s apelantičinim navodima o kršenju prava iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije, Ustavni sud ukazuje na to da je nesporno da odnos između apelantice i žrtve nasilja spada u domen porodičnog života u smislu odredbe člana 6. stav (1) tačka 4) Zakona o zaštiti od nasilja (vidi tačku 8. ove odluke). Takođe, Ustavni sud smatra da je nesumnjivo da je osporenom odlukom, kojom je apelantici izrečena zabrana približavanja osobi izloženoj nasilju, došlo do miješanja u apelantičino pravo na poštivanje porodičnog života (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-970/24 od 19. septembra 2024. godine, tačka 27., dostupna na www.ustavisud.ba). Sljedeće pitanje na koje Ustavni sud treba dati odgovor jeste da li je „miješanje“ u apelantičino pravo na poštovanje porodičnog života opravdano u smislu člana 8. stav 2. Evropske konvencije. Da bi „miješanje“ bilo opravdano, ono mora: a) biti predviđeno zakonom, b) imati legitiman cilj od javnog ili opšteg interesa i c) biti u skladu s principom proporcionalnosti u demokratskom društvu.

12. Ustavni sud smatra da je nesporno da je do miješanja u apelantičino pravo na poštovanje porodičnog života došlo u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja koji je javno objavljen i dostupan i koji propisuje izricanje zaštitnih mjera, uključujući i one koje su apelantici izrečene. Osim toga, nesumnjivo je da je miješanje bilo radi zaštite prava drugih, odnosno radi zaštite žrtve nasilja –

apelantičnog bivšeg supruga i radi otklanjanja opasnosti ponavljanja učinjenog nasilja, te apelantičinog preodgoja. Dakle, miješanje je imalo i legitiman cilj u opštem ili javnom interesu. Takođe, Ustavni sud smatra da opšti ili javni interes, koji se ogleda u zaštiti žrtava nasilja, u konkretnom slučaju preteže nad apelantičnim pravom na poštivanje porodičnog života. Naime, Ustavni sud smatra da, suprotno apelantičnim tvrdnjama, redovni sudovi svoje zaključke o utvrđenim činjenicama u vezi sa radnjama koje je apelantica preduzela prema bivšem suprugu, nisu donijeli paušalno, već analizom svih dokaza, uključujući i apelantičinih iskaz (vidi tač. 3-5. ove odluke). Osim toga, Ustavni sud zapaža da je Kantonalni sud u prethodnoj fazi ovog postupka (vidi tačku 2 .ove odluke) razmotrio apelantičine navode vezane za položaj zaručnice apelantičinog bivšeg supruga te zaključio da ona ne spada u krug lica prema kojim se mogu preduzeti radnje nasilja u porodici. Takođe, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi dali dovoljne i jasne razloge zašto su apelantici izrekli zaštitnu mjeru obaveznog psihosocijalnog tretmana, koja ima za cilj otklanjanje uzroka nasilničkog ponašanja i apelantičin preodgoj. Pri tome, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi osporenim odlukama apelantici izrekli zaštitne mjere isključivo u kontekstu radnji nasilja koje je apelantica preduzela prema svom bivšem suprugu, koji, shodno odredbi člana 6. stav (1) tačka 4) Zakona o zaštiti od nasilja, spada u krug lica koja čine porodicu (vidi tačku 8. ove odluke). Ustavni sud, dalje, zapaža da apelantici osporenim odlukama nije naloženo udaljenje iz kuće ili stana koji predstavlja njen dom niti je ograničena u korištenju svoje imovine. Pri tome, apelantica osim što paušalno navodi da mora napustiti dom i zajedničku imovinu kada njen bivši suprug, koji živi u drugoj državi, povremeno dolazi, nije dostavila bilo kakav dokaz kojim bi potkrijepila navedene tvrdnje. Stoga, Ustavni sud smatra da osporenim odlukama nije narušen princip proporcionalnosti između apelantičinog prava i legitimnog cilja koji se želi postići izrečenim zaštitnim mjerama – otklanjanje posljedica i uzroka učinjenog nasilja, te zaštita žrtve nasilja. Imajući u vidu sve navedeno, te konzistentnu praksu Evropskog i Ustavnog suda, kao i stavove navedene u ovoj odluci, Ustavni sud smatra da nema ništa što ukazuje da apelantičini navodi pokreću ustavna pitanja na koje se pozvala, odnosno ništa što ukazuje da ima „opravdan zahtjev“ u smislu člana 18. stav (4) Pravila Ustavnog suda koji bi trebalo meritorno ispitati. Zbog toga, Ustavni sud zaključuje da su ti navodi očigledno (*prima facie*) neosnovani.

13. Imajući u vidu odredbu člana 18. stav (3) tačka h) i stav (4) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom, odnosno ukoliko je očigledno (*prima facie*) neosnovana, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

14. U skladu sa članom VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Mirsad Ćeman

